

BÖLÜM 3

İnancını Tanrı esinlemesiyle özel vahiy yoluyla alan tek halk Yahudiler'di. Bütün ulusların ve toplulukların kendine özgü dini vardı. On iki Olimpiyat tanrısına bağlanan Yunan inancı çok ileri bir dindi. İnsansal sağduyuyla, bilgelikle uyumda.. Ne var ki, bu iyi hesaplanmış inanç Tanrı'nın esinlemesi değildi. Bunun gibi eski Mısır, Aşur, Babil, Hint, Çin, vb. inançlar da çok ilginç öğeler taşırdı. Ama bunların hiçbirini gerçek, tek Tanrı esinlenmemişti. Yahudiler'e açıklanan inanca ilişkin şu söz vurgulanır: "Tanrı önceki çağlarda çeşitli biçimlerde, ayrımlı yollardan atalarımıza peygamberler aracılığıyla konuştu" (İbraniler 1:1).

Eski Antlaşma, yani Musa'nın beş yazısı (*Tevrat, Pentatefk*), peygamberler ve şiirler (*Mezmur, vb.*) Tanrı tasarısı ve esinidir: "Çünkü peygamberlik sözü hiçbir zaman insan isteğiyle ortaya çıkmamıştır. Tersine, Kutsal Ruh'un güdüsüyle insanlar Tanrı'dan konuşmuştur" (II.Petros 1:21). Ne var ki, tarihin gelişiminde yürek burkucu bir evrimle karşılaşır konuyla ilgilenen. Yahudi topluluğu tanrısız açıklamayı bırakıp defalarca yalancı tanrılar tapınına kaydı, daha sonraysa Kutsal Söz'ü törecilik-biçimcilik kalıbına soktu. Kutsal Söz Tanrı'nın buyruklarını açıklıkla bildirmeye karşın Yahudiler Tanrı yasalarına uymadı. Diri Tanrı'nın her çağda var olan Sözü. İsa Mesih yeryüzüne gelince onların bu keyfi töreciliğini düpedüz kınadı. Kendisine düşman kesilmelerinin bir nedeni de buydu. Yahudiler tuttıkları ters yöntemle karşın Kutsal Söz'ü salt kendileri anlayıp yorumlayabildiği kuramını üstelerlerdi. Bu tutum onları anlamını yitirmiş biçimciliğe sürükledi.

Mektubun 3:1-8 kesiminde Pavlos dininin doğruluğuyla övünen kuşağın kafasında oluşabilecek bazı sorulara eğiliyor. Hatta Tanrı'ya karşı saygısızlığa kaçabilen soruları teker teker ele alıyor, sonra da gerekli yanıtı belirtiyor.

1. Yahudi olmanın, Tanrı'ca verilen sünneti uygulamanın yararı ne olabilir? (3:1-4)
2. İnsan günahı Tanrı adaletinin kanıtlanışına neden oluşturuyorsa, Tanrı niçin günaha karşı öfkeleniyor? (3:5-6)
3. İnsan yalanı Tanrı'nın gerçekliğini, yüceliğini kesinleştiriyorsa ademoğlu neden günahlı olarak yargılanıyor? (3:7)

Düşünen akla bu insansal tartışmaların gülünçlüğü hemen belirgin olur. Ama çoğu kez ademoğullarının inanç tartışmalarında çelişkili savlar savurması alışılmış yöntemdir. İnanç konuları üzerinde zirzopluk denebilecek varsayımları öne sürmek, bunlara verilmek çok iyi bilinen hem acıklı hem de gülünç bir kaymadır. Pek çok kişi dininin çetin sorunlarına mantık (eseme) ışığında yaklaşacak yerde, içduyu dürtüsüyle eğilir.

Tanrı Yahudiler'i parlak armağanıyla donattı: Tanrısız bildiriler (*logia*). Bilinçli sağduyulu, güvenli Tanrı yöntemini tanıyarak izlesinler diye.. Tanrı bildirileri en son ve kesin yetkidir. Bunlara sağduyuyla, imanla yaklaşan birey Tanrı'yı sevindirir. İncil iman edilecek Tanrı bildirisi ve sağlayışdır. Hem güvenilecek, hem de bağımlılıkla tümlenecek Söz. İçinde hiçbir yalancılık ögesi bulunmayan evrensel, nesnel gerçek. Hasta doktoruna sadece güvenmekle kalmaz bunun yanı sıra onun dediğini sevinçle uygular. Tanrı'ya ve gönderdiği kurtarıcıya iman budur. Ne yazık ki Yahudiler, Tanrı

gerçeğine insan safsatalarını kattı. Sağlıklı yönleme yan çizerek insan kaprislerine saptı: “Çünkü Yeruslüm’de yaşayanlarla başkanları İsa’yı tanımadı ve O’nu yargılayarak her Şabat günü okunan peygamberlerin sözlerini yerine getirdiler” (Habercilerin İşleri 13:27). Belirgindir; Tanrı Sözünün kesinliğini insan eylemi etkisiz kılamaz (3:3). “Ya RAB, Söz’ün göklerde sonsuza dek duruyor” (Mezmun 119:89). İnsanın sadakatsizliği Tanrı’nın sadakatini yok edemez (3:4). O, kutsal adına, kusursuz adaletine her zaman sadık kalandır. Bunlardan zerre kadar ödün veremez hiç değişmeyen evrensel egemen (1:25; bkz. Mezmun 138:2; Yuhanna 3:33; Yuhanna 14:17; I.Yuhanna 5:7; I.Korintoslular 1:9; I.Selanikliler 5:24; I.Petros 4:19; II.Korintoslular 1:20; Çölde Sayım 23:19; Titos 1:2; İbraniler 6:18).

Az önce konu edildiği gibi, Yahudiler salt Yahudi olmaları nedeniyle özel yetki taşıyor. Her günahlı insan gibi Yahudiler de Tanrı karşısında kurtarıcı Mesih’e iman etmeye yükümlüdür. İnsanlık ailesinde apayrı bir özellik taşıyor bu halk. Şu anda imansızlıkta bocalıyorlar; ama Tanrı’nın geri alınamayan vaatleri eninde sonunda kendileri doğrultusunda da gerçekleşecek (11:1-2). Yazar, uluslardan iman edenlere Mesih’le ilgili bir giz (*mystirion*) üzerinde bilgi veriyor (11:25): “Tüm İsrail kurtulacaktır” (11:26). İsrail’in zamana kısıtlı imansızlığı eninde sonunda kırılacak, “Sion’dan gelen kurtarıcı Yakup’un soyundan tanrısaymazlığı kaldıracak” (11:26). Bu içerikli yazıda Pavlos konuyu şimdi açıklanan kurtuluştan *eskatologya* (sonla ilgili olaylar) ile sonsuza erişen parlaklığa getiriyor, Tanrı tasarılarının geçerliliğini, çağları kucakladığını somut bilgi niteliğinde tanıtıyor. İnsanın imansızlığı Tanrı’nın sözünü geçersiz kılamaz (3:3).

İnsan aklında biçimlenen ikinci soru 3:5,6 ayetlerde yanıtlanıyor. Tanrısal yargıdan kurtulayım düşüncesiyle kaçamak yollar arayan insanın içinde saman alevi türünden bir umut parlar: Benim söz dinlemeziğim Tanrı’nın adaletini kanıtlıyorsa ben yargılanmamalıyım! Bu biçimde çalışır mantıksızlığa kaçan insan uslamaması. İnanç konusunda bu tür küstahlıklar, sakat düşünceler bir yandan egemen Tanrı’ya dil uzatır, öte yandan da yargılanma mayalarını kabartır. Bu dönümde Davut’un o iyi bilinen Mezmun’undan Tanrı’ya seslenen bir alıntı yapıyor yazar: “Yargıya oturduğunda üstünlüğünü kanıtlayasın” (51:4).

Evrensel, egemen, kutsal Tanrı’yla ilgilendiğimiz unutulmasın. İnsansal savların su götürür yanı olsaydı, Tanrı’nın yargı yetkisini hiçe indirirdik biz kurnaz yaratıklar. Tanrı karşısında tartışmaya koyulmanın endişe oluşturan durumu budur. Bu türden kuramlar elbette tüm evreni yargısız bırakır. Tanrı’yla çekişenin oluşturduğu tehlike nedir? Keyfe göre biçimlendirilmiş bir tanrı, yargısız insanlık! Oysa Mezmun’da Tanrı’ya yükseltelen yakarı şudur: “Enginlerden seni çağırdım ya RAB! Ya Rab sesimi işit, yakarılarımın ünlemini kulakların iyi dinlesin” (130:1,2). Burada günahlı her itirazı ve tartışmayı bir yana iterek Tanrı’nın affını arıyor. Eski Antlaşma’da günahla ilgili yaklaşık on dört İbranice kullanım vardır. Tanrı’nın açıkladığı günah eylemleri.. Bu illet bazı kez bir biçimde başka kez de ayrı biçimde kendini belli eder. Mezmun’un yazarı günahın korkunç boyutlarını tümünden kavrayamamanın bocalayışındadır. Tanrı’ya şöyle dua ediyor aynı Mezmun’da: “Ya RAB, suçların hesabını tutarsan, kim durabilir, ya Rab?” (103:3; bkz. Mezmun 76:7; Nahum 1:6; Vahiy 6:17).

Dinsel-töresel uygulama ve geleneklere bel bağlayan, sorunun ilerisini görememenin çalkantısındadır (bkz. II.Petros 1:9). Pavlos bu türden günah ürünü sürtüşmeleri tek sözle yanıtlar: “Öyleyse, kötülük yapalım ki bundan iyilik çıksın” (3:8). Yahudiler’in temel bozukluğu ruhsal yasalarını her şeyin üzerine koymalarıydı. Belirli durumlarda Tanrı’nın egemenliğiyle bariz çelişkiye düşercesine sergilerlerdi bu ataklığı. Dinsel büyülenmeden daha berbat bir pohpohlanma düşünülemez. Bu tuzağa yakalanan, kendisi gibi olmayanları elbette aşağı görür. Allah’ını kişisel düzensizliklerine kalkan gibi kuşanan töresel uygulamalarından beslenir. Pek çok kişinin aklında kötü olan iyidir, çünkü onun bu varsayımı dininin icaplarına dayalı. Mesih’in kurtarmalığı önünde eğilerek günahından tövbe eden, tüm güvenini Tanrı’nın kayrasına bağlayan birey sağduyuludur, sonsuzlar sonsuzu mutludur.

Sadık İncil habercisi kara çalınmak tehlikesiyle karşı karşıyadır. Pavlos’un su katılmamış öğretisini çekemeyenler birçok yolla onu suçlama çabasındaydı. 8’inci ayetteki suçlamayı ona yüklüyorlardı: “Yaraşıklıdır; günah işleyin, ardından da affedilin!” Mesih’in sunduğu kayrasal kurtuluşa karşı çıkanlar bugüne dek aynı sıradan uydurma savlamalarla Tanrı adaletini, kurtuluşun kesinliğini yerer. Sadık haberci Pavlos birçok yerde bu türden suçlamalarla karşılaştı (bkz. II.Korintoslular 10:1,10; 11:26; Galatyalılar 1:7; 5:11; Filippililer 1:17 vb). Haberi etkisiz kılamıyorlarsa işin kolayı haberciyi yermek, karalamak, kötülemek ve bu çirkin iftiralarla Mesih’in Sevinç Getirici Haber’ini aşağılamak. İblisin taktikleri onun cin sürülerinden de boldur (bkz. II.Korintoslular 2:11).

3:9-20 ayetlerde tüm soyun günah yargılamasında olduğu kuşku bırakmaksızın vurgulanıyor. Adem’in kuşakları onun kopyası. Eski hamam eski tas. Temel benzerlik günahlılığımız. Günah egemenliği hepimizi köle kılmış (6:15-23). Bu üzücü gerçek tüm çıplaklığıyla sergilenmekte, Eski Antlaşma’dan kesin açıklamalarla belirtilmekte. Tümü aynı noktada odaklanıyor: “Doğru olan yok, tek kişi bile” (3:10,11,12). Tanrı yargıç, hekim ve tarihçi betimleriyle tanımını vermekte. Aynı tez farklı dille 3:19,20 ayetlerde yineleniyor. Bu dönemde Pavlos konuyu genelleştirerek paganların günahlılığına geçiyor. 1:18’de ele aldığı konuyu şimdi yeni baştan sürdürüyor. Tanrı’nın hak öfkesi paganlara yöneliktir (1:18-32) ve Yahudiler’e (2:1-3:8). Böylece her soydan her boydan tümünün günah egemenliğinde bocaladığını bir kez daha anımsatıyor yazar (3:9). Kadın erkek herkes günahın acımasız egemenliğinde.

Yaşam yolculuğunu sürdüren her can yokuş aşağı yolculukta.. İçerdeki günah sürekli hız kazanmakta, varlığı bin bir kargaşalığa tehlikeye açık bırakmakta. Mesih engebeli yaşam gidişine Tanrı’nın atadığı rampa oldu. Yokuş aşağı seğirten yüklü kamyonun frenlerine kesinlikle güvenilemez. Bu yerlerde yol mühendisleri aracın hızını kesmeye hizmet edecek rampa kurmayı düşünür. Frenler ısınınca ya da görevini yapamayınca şoför nefesi rampada alır. Bazı sağlam taşıtlar rampaya sığınmadan yolunu sürdürebilir; ama kusurlu, düşük, güçsüz canın başarı yeteneğine güvenilemez. Her durumda kurtarana koruyana gereksinimi belirgindir yaşam yolcusunun (8:7; bkz. Efesoslular 4:18; Titos 1:15). Tümel günahlılığa tümel arınma gerekir (9:23,24; bkz. İbraniler 7:25; Efesoslular 4:20-24). Günahın hem kişiliğini hem de evrenselliğini daha da kesinlikle kanıtlamaya Eski Antlaşma

peygamberliklerinden on dört aydınlatıcı, öte yandan da bocalandırıcı eylemi sıralıyor yazar. Ardındansa konuyu yeniden Yahudiler'e taşıyor. Kadın erkek, genç yaşlı herkes günahın gitgide kıstıran mengenesinde:

1. Doğru olan tek kişi bile yok (Eyub 9:2; Vaiz 7:20)
2. Anlayışla davranan yok (Yasanın Tekrarı 29:4; Yeşaya 6:9,10; 63:17)
3. Tanrı'yı arayan yok (Yasanın Tekrarı 32:17)
4. Tümünü yoldan saptı (Yeşaya 53:6, Malakya 2:8).
5. Tümünü yararsız oldu (Yeşaya 59:13)
6. İyilik yapan yok, tek kişi bile (Yeşaya 58:3b, 4a)
7. Boğazları açık gömüttür (Mezmun 5:9; 7:14; 52:3)
8. Dilleriyle kandırırlar (Yeremya 9:5; Mika 6:12)
9. Dudaklarının altında engerek zehiri var (Mezmun 140:3; 10:7b)
10. Ağızları ilenme ve acı sözle taşar (Mezmun 10:7;73:8; Eyub 20:12)
11. Ayakları kan dökmeye koşar (Yeşaya 59:7; Kutsal Kitap'tan Özdeyişler 1:16; 6:17)
12. Geçtikleri yollar yıkım ve dertle dolu (Yaratılış 6:11,13; Yeşaya 59:7; 65:2)
13. Barış yolunu bilmezler (Kutsal Kitap'tan Özdeyişler 3:17; Yeşaya 59:8)
14. Gözlerinde Tanrı korkusu yoktur (Mezmun 36:1)

“Annem bana günahla hamile oldu” (Memur 51:5b) diyen Davut her günahlıyı değişmeyen gerçeğe yöneltiyor (bkz. Eyub 14:4; 15:14; Efesoslular 2:3). Hangi düşük insan ezeli-ebedi nurun önünde dimdik durabilir, ona bakabilir? Bu Tanrı'nın kayrasıyla kurtulmamış, arılmamış can ilkin Mesih'in kurtulmalığına sığınsın, paklansın, arılmış yürekle, kutsal Olan'ı bilmekle, sevinç ezgisiyle Baba Tanrı'ya tapınsın. Ters durumda düşük-kirli diliyle, kaba kuvvete eğilimiyle, yalancılık-düzensizlikle her yana yıkım ve dert getirmekte. Hem içi hem dışı.. Bu kişinin bağlılığı şeytanadır. Ruhsal yasalı Yahudi ya da yarasız pagan olsun, “her ağız kapansın ve tüm dünya Tanrı önünde suçlansın” (3:19). Herkes günahı ilişkisinde Tanrı'ya sorumludur. Dininin onu haklı çıkarmaya yetersizliği, bireyi Tanrı'nın karşısında büsbütün mazeretsiz savunmasız bırakmakta. Bu nedenle, Tanrı'nın yargısı günahlıya ağır öfkeyle taşıyor. Meğer, günahlı kişi Tanrı öfkesinin çarmıhta İsa Mesih'e doğrultulduğunu, O'nun yaralarıyla sağlığa kavuştuğunu tanıyarak içtenlikle iman etsin.. Doğrulukla donatılmanın tek yöntemi budur. Ters durumda, çabalama kaptan ben gidemem!

Günahlının tanrısal kurtarmalıkla arıtılıp yeniden doğuşu Tanrı hükümlerine alınmanın biricik koşuludur (bkz. Yuhanna 3:7; Galatyalılar 6:15; İbraniler 12:14; Efesoslular 2:3; Yuhanna 6:44,45; Yeremya 13:23). Tanrı'nın adaleti doğruluğu (*dikaosini*) 3:21-25 ayetlerin ana vurgulamasıdır (3:19,20). Kullanım bu kesimde dört kez geçer (3:21,22,25,26). Aynı kelimenin fiili (*dikaioo*) iki kez geçer (3:24,26), *dikaos* (3:26), yine aynı kökenli *dikaiooma* ile ilgili yerlere bakınız (1:32; 2:26; 5:16,18 ve 8:4). Günahın nesnel sonucu suçluluktur. Varlığında özgün ve kalıtmalı günahı taşıyan ademoğlu günahı işleyince bu kez suçluluğu da üstlenir. Her günah kutsal Tanrı'yı aşağılamaktır (bkz. Mezmun 51:4-6). Günah yargıyı gerektirir, bu sonuçtan kaçış ise kefareti (bkz. İbraniler 9:22; II.Korintoslular 5:21). Şeriata bağlılık olsun, katı dinsellik olsun canı o parlak aşamaya yükseltemez. Hiç kimse bunlara harfi harfine bağlanabilmeyi aklının ucuna getirmesin. Günahlı kişi hak ve adaletli Tanrı'ya

nasıl yaklaşabilir? Tanrı'ya bağlılığın baş gereği Tanrı'nın kutsallığına saygıdan esinlenen korkudur (3:18; bkz. II.Korintoslular 7:1; Efesoslular 5:21). Yaşantısı eylemleri ruhsal yasanın ilkeleriyle sürekli çelişkide olan birey din konularında ağzıyla kuş tutsa Tanrı'ya yararlılığı düşünülemez (3:20).

3:23. ayette belirtilen gerçek tüm soyun nasıl bir çıkmazda bulunduğunu ışığa getirir. Burada Tanrı'nın evrensel yargısıyla karşılaşırız. Günah Tanrı'nın kutsallığından dille anlatılamayan ıraklıklara sürükledi ademoğlunu. Bu durumda can inim inim inlemekte. Kadının erkeğin temel gereksinimi günahı bilme aşamasıdır, *epignosis hamartias* (3:20). Bu kavram ancak Kutsal Ruh'un akli yüreği aydınlatmasıyla gerçekleşebilir. Ters durumda ademoğlu her tür mazereti öne sürer, öte yandan koynunda bir engerek yılanı taşıdığını kestiremez. Ama Tanrı hem küçük hem de büyük günahı görür ve bilir. Yerçekimi yasası dünyamızda olsun, kendimizde olsun eşit güç ve etkinlikle çalışır. İnsanın her çeşit baş kaldırması Tanrı'nın kutsallık ilkesi karşısında belirgin olur, yargıyı gerektirir. Dinsel yasaları uygulayarak Tanrı'yı hoşnut edebileceğini düşünenin hesaba alacağı kaçınılmaz gerçekler onu sadece hüsrana uğratır:

1. Ruhsal yasanın tek kuralını kırınca hemen suçlu duruma düşmez miyim?
2. Zedelediğim Tanrı adaletini, yasanın dileklerini tutarak onarabilir miyim?
3. Tüm şeriatı tuttuğum varsayılsa bile geçmişte işlediğim günahların hesabı ne olacak?
4. Ruhsal yasanın dileklerini yerine getirerek Tanrı'dan övgü ya da ödün beklersem, O'nu bana karşı borçlu duruma düşürmez miyim? Konuyla ilgili olarak şu ayetlere de bakınız: (3:20,28; 4:5:13,14; 5:19,20; 6:14; 7:4,6; 10:4; II.Korintoslular 3:14; Galatyalılar 2:16; 5:18; I.Timoteos 1:9; İbraniler 7:18,19).

Tanrı ruhsal yasayı (şeriat) hangi amaca vermiş olabilir? Ön sırada kusursuz kutsal öz niteliğini açıklamaya (7:7-12). Ruhsal yasa Musa aracılığıyla Yahudiler'e verildi; onların bir teki bile oradaki dilekleri uygulayamadı. Yazar Pavlos bu konuyla ilgili başka bir mektubunda şu aydınlatıcı gerçeği vurgular: "Demek ki, ruhsal yasa Mesih'in gelişine dek bizlere alıştırıcılık (pedagogluk) etti; imandan gelen doğrulukla donatılalım diye" (Galatyalılar 3:24). Bunun ışığında tüm insanlık Tanrı'nın hak yargısı altındadır (1:18-3:20). Sorunun orta yeri yoktur. Ademoğlu ya tümünden suçsuzdur, ya da suçlu; az veya çok. Somut kurtuluşa İsa'nın kurtarmalığına imanla ulaşılabilir. Tanrı'nın kayrası sevgisinin işlerliğe konulmasıdır. Tanrı sevgi olmasaydı Adem'le Havva günah işledikleri an onları hemen çarpardı. Bunu yapacak yerde onlara bir kurtarıcı vaat etti (bkz. Yaratılış 3:15). Tanrıbilimde buna *Protevangelion* denir: *İncil'in başlangıcı*.

Tanrı erden Meryem'den insanlığa Kurtarıcı'yı gönderdi. O'na iman eden, Tanrı'nın doğruluğu olmuştur (bkz. II.Korintoslular 5:21). Günahlı can, İsa'nın sağladığı doğrulukla doğru çıkarılır (5:9). Bu insanın Tanrı karşısında zerre kadar denebilecek hiçbir doğruluğu tasarlanamaz, ne de böyle bir şeyle övünebilir o (1:17). Ruhsal yasa da, eski çağın peygamberleri de bu gerçeğe tanıklık ediyor (3:21; bkz. Daniel 9:16; Mezmur 71:2,15; Yeşaya 51:5,8; Habercilerin İşleri 3:18).

Tek Tanrı'nın yeryuvarlağında günahlı insanları doğrulukla donatma yöntemi tektir (3:22): İsa Mesih'e iman yoluyla. Herkes günahlı, herkes Mesih'e iman yoluyla günahattan arıtılır. Bu iman hem Tanrı sunusunu kabul etmektir, hem de Tanrı'nın tasarladığı adalet yöntemine teslim olmak. Tanrı böylesi şaşkırtıcı kurtuluş yöntemini herhangi bir borçluluk düşüncesiyle işlerliğe koymuş değildir. Bu konuda kafası karışanların sayısı çok: Nasıl oluyor da, Tanrı Mesih'ini ölüme gönderiyor ardından da, O'na iman edeni kayrayla arıtıyor? Bu yolda tartışmaya koyulmanın yanlışlığı bangır bangır bağıyor: Sen kim oluyorsun da Tanrı'nın tasarısına, isteğine karşı çıkıyorsun? O'na meydan okuyabilir misin? Tanrı'nın bu kararı O'nun kutsal-egemen isteğinden kaynaklanıyor, ezellerden kesinliğe gelen.. Aldığı karara ilişkin hiç kimsenin bu kararı eleştirmeye hakkı yoktur; hiç kimseye hesap vermeye sorumlu tutulamaz kutsal, egemen Tanrı.

Günahın Tanrı önünde oluşturduğu yara ve üzümlü kesinlikle yatıştırılmalı; buysa ancak kurtarmalığın kanıyla gerçekleşir. Ademoğulları din törelerine uyararak Tanrı'yı yatıştırma uğraşında bin bir yola başvurur; ama Tanrı'nın saptadığı ve etkin kıldığı yöntem tektir. Eski Antlaşma'da kurbanın kanıyla olurdu bu (bkz. Levililer 1:4; 4:20; 5:10; 6:7; 17:11; Eyub 42:7; Yaratılış 8:20,21; Yeşaya 53:1-12). Kurtarıcı Mesih *Passah* döneminde tüm insanlığın günahı için öldü. Eski Antlaşma'da birey sunulan hayvanı günahlarına karşı temsilcisi sayar, onun başına ellerini koyar, kişiliğini hayvana yüklerdi. Ardından kurbanın etini yerdi (bkz. Levililer 6:25,26; Çölde Sayım 18:10,11). Böylece kurtarmalığıyla özdeşliğe girerdi. Bu betimsel uygulama Yeni Antlaşma'da Mesih'in haçta günahlı için öldüğüne göstergedir. Rabbin sofrası, ekmekle şaraptan pay almak bunun bütünlenen, Tanrı'ca kabul edilen kurtarmalık olduğuna tanıklık eder. Günahlının biricik yükümlülüğü bunu değerlendirip Tanrı'nın arıtma gücüne iman etmektir (bkz. Yuhanna 6:51,57).

İsa Mesih'in en parlak hizmeti insanı Tanrı'yla barıştırmaktır. Kutsal Tanrı yarattığı insanı doğrultusunda mağdurdur; çünkü ademoğlu O'nun kusursuz yasasını çiğnedi, günaha verilerek Tanrı'yı aşırı oranda üzdü. Kutsal Tanrı'nın kutsallığı incindi. Kutsallığın dileği hakça uygulanan adalettir. Mesih kendi isteğiyle insan soyunun günahını yükledi. "Günahı bilmeyen günah oldu; bununla biz Tanrı'nın doğruluğu olalım diye" (II.Korintoslular 5:21). Buna iman edip Tanrı'nın onayına kavuşan can Tanrı'yla barışa erer.

Rab İsa Mesih'in haçı, günah karşısında Tanrı'nın acısı insaninkinden önde bulunduğunu kanıtlar. Haç, her tür günahın ve kötülüğün eninde sonunda acımazlıkla yargılanacağını düpedüz belirgin eder. Haç, insanın varlığında egemenliğini kuran her çeşit karanlık düşüncenin ve eylemin tüm açıklığıyla sergileneceğini tanıtır. Hak ve adaletli Tanrı günahı Mesih'inin bedeninde yargılayarak günahlının günahlılığını tüm evrene sergiledi. Ademoğlunun en önde kavraması gereken temel gerçeği seven Tanrı her görenin gözü önüne böylece serdi. Mesih'in haçta ölmesi gerekliydi, çünkü,

1. Tanrı'nın zorlanan adaleti kesinlikle kurtarmalık diler.
2. Haçlamayla Tanrı cezalama yetkisini kullandı.
3. Çiğnenen kutsallığını Tanrı hangi karşılıkla geri aldığını gösterdi.
4. Yaratığı insanı Tanrı'nın doğrulukla donatmasının yolunu açtı.

Bu dönümde yazar köklü bir tanrıbilim sözü kullanıyor: apolytroxis (3:24). Bu, 'kölelikten satın alınma' eylemini anlatır. Tanrı İsa Mesih'te günahlarımıza karşı tüm ödemeyi sağladı ve eliçiklikle bunu işlerliğe getirdi. Öyle ki, o ezici köleliğin bütün zincirleri kopsun (bkz. 9). *Lytron*, *apolytroxis* bileşik bir sözcüktür *apo lytroxis* fidyeye ödeyerek kurtarmak, (18:23; bkz. I.Korintoslular 1:30; İbraniler 9:15; 11:35). İbranice *gaal* (fidye, fidyeye kurtarmak) sözünün anlamı için (bkz. Levililer 25:30; Mezmur 107:2; Eyub 19:25; Yeşaya 52:3). İbranice'de *kapporeth* sözünün anlamı (*kipper*), suçu kefaretle örtmektir. Bu uygulama Antlaşma Sandığı üzerinde yapıldı. Bu yerde Musa'ya verilen On Buyruk iki taş levhada saklanmaktaydı. Her can oradaki buyruklara tecavüz etti, kutsal Tanrı'nın katında suçlu oldu. Yazılı yasa kırılmış, kefarete gereği kesinleşmişti. Büyük Kefaret gününde kurban kanı Antlaşma Sandığı'na serpilirdi; hem başrahabin hem de halkının suçluluğunu belirgin eden tecavüzler zinciri.. Antlaşma Sandığı'nı örten yere kan serpilirdiğinde, zorlanan yasada bildirilen günahlar bir yıl için bağışlanırdı. O gün o yerde Tanrı'nın zedelene yasası gerekli kurtarmalığı alır, kişi bir yıl boyu kurtulmuş olurdu. Gelgelelim aynı kutsal tören bir yıl sonra yinelenmeliydi. (Efesoslular 1:7,14; 4:30; Koloseliler 1:14; İbraniler 9:15; Mısır'dan Çıkış 21:8). Bu içerikli sözün başka kullanımları için (bkz. Luka 21:28; İbraniler 11:35).

Bunun ardından başka bir isim kullanılıyor: *hylastirion* (3:25; bkz. İbraniler 9:5). Eski Antlaşma'da kutsallar kutsalında antlaşma sandığının üzerinde kan serpilir için bu ad kullanılırdı: *kapporeth*. Büyük Kefaret gününde, özel kurbanın kanı serpilir bağışlamalık noktayıdı bu. Tören yılda yalnız bir kez yapıldı. Bununla hayata karşı hayat sunulur, günahlar bağışlanırdı. Başrahip elinde kurban kanını taşıyarak –kendisinin günahları için de– buraya girerdi. Bu yerin üzerinde *Yücelik Kerubimi* gölge salardı (bkz. İbraniler 2:17). Yeni Antlaşma'da yalnız *Romalılar* ve *İbraniler*'de kullanılır bu ad (3:25; bkz. İbraniler 9:5).

Eski Antlaşma, LXX'de (Yetmişlerin Hellençe Çevirisi) şu yerlere bakınız: Mısır'dan Çıkış 25:18-22; 37:7; Levililer 16:2-5; 23:27; 25:9; Mezmur 25:11; 78:38; 79:9; 130:4; Kutsal Kitap'tan Özdeyişler 16:14; Hezekiel 44:27; Daniel 9:9. Bu sözün İbranice kullanımı *kapporeth* (yatıştırmak, ödün vermek, günahları örtmek, bağışlatmak). Bunun Latincesi: *propitiatorium*, Almanca'nın Luther çevirisinde *Gnadenstuhl*. Bu söz İngilizce *mercy seat* ile eşit anlamlıdır. Aynı adın başka bir kullanımı *hylasmos*, fiili *hylaskomai* (bkz. I.Yuhanna 2:2; 4:10). Eski Yunan'da on iki Olimpiyat tanrısı yılın on iki ayında af sağlamaya *hylasmos* dilerdi. Bu uygulamalarla hakkın yerini bulması gözetlenirdi. Yeni Antlaşma'da Tanrı uygulaması şu kesin dille açıklanır: "Çünkü tek sunuyla kutsal kılınanları sürekli yetkinliğe erdirdi" (İbraniler 10:14; bkz. ayet 10).

Nur gibi parlak kutsallıkta *Var Olan* İsa Mesih günahlılığın karanlığında topallayana kendine özgü doğruluğu sunuyor. Mesih bağlısı yeniden doğuştan sonra Tanrı'nın doğruluğudur: "Tanrı günah nedir bilmeyeni yerimize günah kıldı. Öyle ki, Mesih bağlılığında Tanrı'nın doğruluğu olalım" (II.Korintoslular 5:21). "İsa'nın kanı aracılığıyla şu anda doğrulukla donatılmışsak, O'nun aracılığıyla Tanrı'nın gelecek olan öfkeli yargısından kurtuluş bulacağımız daha da kesindir" (Romalılar 5:9). Tanrı'nın hem adaleti hem de doğruluğu günahlının varlığında İsa Mesih aracılığıyla gerçekleşir. Tanrı'nın günahı giderme eylemi O'nun sevgisinden kaynaklanan

armağan niteliğinde sadece Mesih'in haçında açıklanır, herkese sunulur. Mesih'in haç ölümü Tanrı'nın adalet dileğini yatıştırır hem de hak öfkesini kaldırır (3:25b, 26). Bu sınırsız öfke ıstıraplar çeken Mesih'e boşaltılmıştır. Günahlıların doğru sayılma aşaması salt iman yoluyla gerçekleşir. Bu parlak ulaşımdan her tür dinsel uğraş, dinsel şeref, dinsel önem dışlanır.

Tanrı ancak İsa Mesih'in haçtaki bağışlamalığıyla hoşnut edilebilir. Adaletin dileği bununla karşılanır, günahlıya bağışlamalık gereği sağlanmış olur. Her ikisi de İsa Mesih'in haç ölümüyle tümlenir. Gelgelelim, her ilişkide olduğu gibi Tanrı'ya yaklaşım kovalayışında da gururlu ademoğlu bunu kişisel başarılarıyla elde etmeyi yeğler. Böylece Mesih'in bağışlamalığına, kayrasal kurtarışına düşman kesilir. Ne der Yeşaya peygamber? "Haberimize kim inandı? RAB'in pazısı kime açıklandı? ... Bütün doğruluk işlerimiz bulaşık bez benzeridir" (Yeşaya 53:1; 64:6). Budur Tanrı karşısında günahlının yok dinsel, yok töresel, yok biçimsel uygulamalar dizisi. Dinsel bireyin önemi sarsılmış bu kesin yargıdan! Varsın sarsılsın onun kuru gururu. Günahıyla ilkin Tanrı'nın ödün vermeyen kutsallığını zedelemiştir o. Belki bu kesin yargı onu paralar alçaltır, tövbeye ve kurtarıcı Mesih'e çeker, sonsuz yaşam güvenliğini belirgin eder.

Günah insan soyuna Tanrı'nın keyfi kararıyla varılmış bir yükleme değildir. Kutsal ve kusursuz Tanrı üstünkörü hiçbir karar vermez, düşük kusurlu eylemleri etkilemez. Adem'in bedeninde yatan soyumuz onun günahıyla işbirlikçi oldu; hiç kimse kendisini atasından koparamaz. İlk atamız başımızdır. Bu bilgi soruna gerçekçilikle yaklaşmamızı yönler (bkz. Nehemya 1:6; Yeremya 3:25; 14:20). Amansız bir diktatörün kendi halkını herhangi bir maceraya ve vahşete sürüklemesi o toplumun boynunu büker; kuşkuya yer vermeksizin diktatörün işlediği kudurganlığa katılır o toplum. Çoğu kez onayı olmaksızın.

Kargaşalıklı ortamda bir kötülüğe doğrudan doğruya katkısı olmayanlar da tek kişinin kötülüğü ardından gelen cezayı çeker. Bunun örnekleri boldur. Hepimiz yaşam ortağıyız. Birey, ben bu kötülüğe özgür kararım ile katılmadım diyemez. Her birimiz aynı çevrenin evladıyız. Ne iyi olurdu, onlarda katkımız olmayan kötülüklerin cezasını taşımazaydık! Kurulu düzende sadece suç işleyen değildir genel cezayı çeken.. Nice suçsuz kişi bir ya da birkaç suçlunun getirdiği üzücü sonuçları taşımakta. Dünya düzeninde kişisel kötülüğün kişisel cezası var, bir de kolektif (ortaklaşa) cezası.. Olaylara bir göz gezdirdiğimizde bunun üzücü gerçekliğini her yanda görebiliriz.

Bu dönümde çocuklarla ilgili bir soru belirir: Çocuk doğumunda günah doğasını taşır mı? Çocuklar niçin ölüyor? Tanrı katında onlar nasıl yargılanacak? Çocuk iman edebilir mi? Bu sıradan başka bir sürü soru gelebilir akla. Hiç unutulmasın çocuk da Adem'in soyundandır; bu nedenle özgün ve kalıtmalı günahı taşımaktadır. Buna hiç kimse şaşırmasın; çocuk da günah yargısındadır, ölüm onun da varlığında egemendir (5:12-21). Tanrı, çocuğu ayrı bir sıraya koymaz. Tanrı'ya şükür! Çok önemli bir gerçek kendisini belirgin eder. Bilgide yetkinliğe ermemiş çocuk kişisel kararıyla günah işlememiştir. Çocuk da evrensel kurtarıcı İsa Mesih'in kayra gölgesindedir. Sorumluluk aşamasına gelmeyen, bilerek ya da bilmeyerek günah işlemeyen çocuk hiç kuşkusuz Tanrı'nın bol kayrasından yararlanır, Mesih'in kurtarıcı çocuğu da kapsar. Hangi ulustan, inançtan, sınıftan olursa olsun çocuk Tanrı'nın

sunduğu sonsuz yaşamın mirasçısıdır. Tanrısal kayrayla (Matta 18:1-5; 19:13-15; Markos 10:13-16; Luka 18:15-17).

Adem'in günahı insan soyuna günah sayıldı. Tüm soya sokuldu ve yükletildi (3:12; bkz. Efesoslular 2:3). Bu sorunda payımız katkımız olmayan düşüklükten nasıl sorumlu sayılabiliriz? Hak Tanrı bizi nasıl ilk atanın günahı nedeniyle günahlı kılar? Bu iki soru kökende birbirine eşittir. Sağduyulu yanıtıysa belirgindir: Hepimiz Adem'de ölüyoruz "Çünkü nasıl tümü Adem'de ölüyorsa, tümü de Mesih'te yaşama getirilecektir" (II.Korintoslular 15:22). Adem federal baştır hepimize. Hoşea peygamber konuyu belirginliğe getirir: "Onlar Adem gibi antlaşmayı aştı. Orada bana ihanet ettiler" (6:7). Peygamber, Tanrı'ya karşı günah işleyen İsrail toplumunu yargılarken, onların suçunu Adem'e, başka sözle insana taşıyor (bkz. Hoşea 8:1; Mezmur 82:7).

Daha önce Eski Antlaşma'da kutsallar kutsalına bağışlamlık hayvanın kanıyla yıldan yıla bir kez giren başrahip, Tanrı'nın karşısında halkın günahlarını açık açık sergilerdi. Golgota haçında kurtarıcı Mesih alemin önünde en ağır yasa kırıcı olarak tüm utançla sergilendi: "Tanrı Mesih'in kişiliğinde insanların suçlarını saymayarak dünyayı kendisiyle barıştıırıyordu" (II.Korintoslular 5:19). Tarihte önemi tek olan bu barıştırma eylemi ne Olimpiyat tanrılarına getirilen kurbanlara benzer, ne de şimdiki dinlerin sunduğu hayvan boğazlamalarına. Günah öylesi korkunç ki develer, zürafalar kurban edilse de onun zerre kadarı giderilemez.

Aynı soru birçok kez duyulur: Pekiyi İsa Mesih'in bağışlamlık ölümünden önce işlenen günahlara nasıl davranıldı? Soru yazar Pavlos'un düşüncesindedir; yanıtını şöyle veriyor: "Tanrı daha önce işlenmiş günahlara göz yummuştu" (3:25b). Bu nasıl oldu? Çünkü Tanrı katlanışta (*anohi*) bulundu (3:26a). Önbilimle Mesih'in haça çakılışını kararlaştıran, bunun parlak sonucunu tanıyan evrensel yargıç Eski Antlaşma dönemindeki günahlara katlandı. O dönemin kurtulmuşları da özel açıklamayla, oluşundan önce Golgota'nın bütünleyici etkisini anladı. "Abram RAB'be iman etti. RAB da bunu ona doğruluk saydı" (Yaratılış 15:6). Tanrı İbrahim'in ve bütün Eski Antlaşma inanlılarının imanı uyarınca onları doğru kıldı. Mesih şöyle dedi: "Babanız İbrahim günümü görmenin umuduyla kıvanç buldu" (Yuhanna 8:56). Eyub tüyleri ürperten ıstıraplarında şöyle haykırdı: "Ben ise bilirim; kurtarıcım diridir, en sonunda toprağın üzerinde dikilecek. benim derim, bu beden yok olduktan sonra o zaman etim olmaksızın Tanrı'yı göreceğim. Ben O'nu kendimden yana göreceğim ve gözlerim O'nu görecek. Bir yabancı gibi değil. Bağrımda yüreğim bayılmaktadır" (Eyub 19:25-27). Davut da bunu şöyle kutlamıştı: "Ne mutlu isyanı bağışlanan, günahı örtülen insana. Suçu RAB tarafından sayılmayan, ruhunda hile bulunmayan insana ne mutlu" (Mezmur 32:1,2b). Tanrı'nın adaleti kesinlikle Golgota'da açıklandı. Daha önce işlenen ya da ileride işlenecek günahlar konusunda.. Bunun sonucunda ne O'nun adı adaleti zedelenmiş kaldı, ne de günahlı insan kurtuluşuz sayıldı. İncil budur. Orada Tanrı adaletin, doğruluğun her dileğini kesenkes karşılar. Tanrı adaletinin hakkı, insan suçluluğunun çözümü İncil'de aydınlığa getirilir: Tanrı Kuzusu İsa Mesih'in kurtarmalık kanıyla.

Hak ve adaletli Tanrı insanın doğru çıkarılmasını Oğlu İsa Mesih'in kurtarmalığına bağlı kıldı. Din başarılarını kesinlikle saf dışı bıraktı. Böylece insansal övünmeyi

önledi. Tanrı hiç kimsenin övünmeyle kendisine yaklaşmasını onaylamaz (bkz. 3:27a). Dördüncü bölümde İbrahim'in doğruluğuna yaklaşırken, onun da hiçbir övünç payı olmaksızın doğrulukla donatıldığını anımsatır yazar Pavlos (4:1-2). Ardından günahlinin ruhsal yasadaki buyrulmuş işlemlerle değil, imanla doğru Tanrı'nın doğru bağılı ilan edildiğini vurgular (3:27b,28). İman inanlığın kişisel başarısı değil, Tanrı'nın varlığında bütünlüğe getirdiği eylemdir. İnanlığın hiçbir işi onun kurtuluşunu satın alamaz (3:28; 4:4,5,16). Günahlı bireyi Tanrı'nın kurtarma eylemine O'nun Kutsal Ruh'u çeker: "Bize gelince Ruh bağılılığında, imandan oluşan umutla doğruluğu gözlemekteyiz. Çünkü Mesih İsa bağılılığında olana ne sünnet edilmenin, ne de edilmemenin bir yararı vardır. Önemli olan, sevgi yoluyla etkisini belirten imandır" (Galatyalılar 5:5,6). Günahlı yürek takatsizliğini kavrayarak kendisini Mesih'e iman aşamasına yükseltir. Bu ortamda iman Tanrı doğrultusunda kesin söz dinlerliği oluşturur (1:5). İman kendiliğinden kurtuluş sonuçlaması değil, günahlı varlığı Mesih'e çeken tanrısal ilişkidir. İman, gereksinimli canı Mesih'e getirir, geminin demir atması gibi onu Mesih'te güvenliğe erdştirir. Tıpkı bu ilke uyarınca İbrahim de yaptığı işlemlerle değil, salt imanla doğru Tanrı'nın doğru bağılı ilan edildi (4:3-8).

Üçüncü gerçek, sünnetli ya da sünnetsiz kişi tek Tanrı karşısında imanla O'nun gerçek bağılı olabilir (4:28-30). Aynı uygulamada sünnetlisi de sünnetsizi de iman yoluyla İbrahim'in evladı olur (4:9-17). Yazar, 'yasada sıralanan işlemler' in *ergon nomou* (3:28) etkisizliğini vurguluyor. Bu kesin ilkeyi *Romalılar'a* koşturulan *Galatyalılar* mektubunda da yineliyor (bkz. 2:16; 3:2,5,10). Yasa uygulamaları yeryüzünde tek insanı doğru çıkaramaz. Hepimiz ulusun yasağı altındayız. Ulusun bir tek yasağına tecavüz etmedim diyen bulunabilir mi? Nerede kalmış bir kimse Tanrı'nın tek yasağına tecavüz etmedim diyebilir? Bu gerçek her çeşit övünmeyi dışlar. Yahudiler şu ana dek dinsel özenlilikleriyle, tektanrıcılıklarıyla övünür durur (bkz. 9:30-10:3). Tıpkı onlar gibi başkaları da din icaplarının başarıyla tutulduğunu öne sürerek övünür bir de elhamdüllillah çeker. Yani, din icaplarına uyduğunu Tanrı'ya söyler. Pek çok din ifasını Allah'a borç ödemekle anlatmak ister; yani bir din uygulamasıyla Tanrı'ya görev eda edilmiş! Sözün kısığı dinsel insan verecekli, Allah da alacaklı.

Düşük bireyin Tanrı'ya tek borcu vardır: Günah borcu.. İnsan sabahtan akşama dek din ifalarıyla oyalansa, alacaklı Tanrı'nın gönlünü hoşnut edemez. Dinli dinsiz herkesin Tanrı'ya günah borcu hiçbir zaman ödenemeyecek. Dünyanın günah borcunu Mesih çarmıhta ödedi; hem de kutsal kurtarmalık kanıyla. Bunu imanla kabul etmeyen, Tanrı'ya ilelebet borçlu kalacaktır. Kutsal Söz ne demiştir? "Tümü günah işledi ve Tanrı'nın yüceliğinden yoksun kalmaktadır" (3:23; bkz. Mika 6:6-8). Öncelikle Tanrı'nın kabul ettiği kusursuz doğruluk ancak kendisinden gelen doğruluktur; haktan adaletten beslenen doğruluk (4:3-8).

Yazar üzerinde durulan konunun kökenine inerek, (5:12) Tanrı'nın kesin yetkinlik ve güzellikte yarattığı yeryuvarlağına günah kapısı nerede ve nasıl açıldı? sorusuna eğiliyor. İşte düşünürleri, bilginleri, filozofları, ruhbilimcileri, toplumbilimcileri ve daha her kim düşünülebilirse, çağlar boyu uğraştıran sorun budur. İncil'in temel konusu ve bunun Tanrı'ca çözümü bu kesimde apaçık gösteriliyor. Bunu göz ardı ya da akıl ardı eden ne tanrıbilimi ne de insanbilimi kavrayabilir. Yazar Pavlos'un tanrısal esinlemeyle soruna ışık saçması her sav ya da kuramı aşar.

İlkin, herkes Adem'in günahında günahlı oldu (5:12; Yaratılış 2:17; 3:19). Sonra, herkes günah işledi ve işliyor (bkz. I.Krallar 8:46; Mezmur 90:7,8; 130:3,4; Kutsal Kitap'tan Özdeyişler 20:9; I.Yuhanna 1:8-10). Çağımız bir makine çağı; ama nice makina gıcırıyor, bozuluyor. Çünkü yağlanmamış. Yeryüzü de dinsel kişilerle dolup taşıyor; ne var ki tümü gıcırıyor. Çünkü Kutsal Ruh yağlamasıyla yenilenmemiş yaşamlar Karadeniz'in hamsileri gibi bol. Tanrı önünde yaşamsal paklanma din biçimleriyle değil, imanladır (3:24). Bu, hak edilmeyen kayradır (bkz. Vahiy 21:6; 22:17; Efesoslular 1:7; İbraniler 9:15).

Adem Eden'de günah işleyince tüm insanlık hüküm giydi. İkinci Adem Mesih Golgota'da haça çakılınca tüm insanlığın hükmünü kendisi taşıdı. Günahının Mesih'te yargılandığını kabul etmeyen, kendi yargısını taşıyacaktır (Vahiy 20:11-15). Tanrı'nın Mesih'te açıklanan sevgisini tepen, O'nun öfkesini hak edecektir (bkz. 1:18; 2:8; Yuhanna 3:36; 8:26a). Tanrı'nın kayrasal kurtuluşuna karşı kişisel başarılarına bel bağlayan mahvolacaktır (bkz. Yuhanna 3:18). İnsanın suçu ve suçlarına karşı dinsel uğraşları Tanrı'nın önünde mukavva hisardır; tutunamaz. O'nun adaletli tahtı karşısında sadece Oğlu Mesih'in kurtarmalık ölümü tutunabilir, iman eden herkesi doğru kılabilir.

İsa'nın Golgota'da haçlanışına dek, günaha karşı belirgin yargılamalara rastlarız: Tufan, Sodom-Gomorra, Mısır'a karşı uygulanan cezalar, Yahudi halkının Babil'e sürgünü, vb. Ama tümünü geride bırakan Tanrı yargısı Golgota haçında kurtulmalık Mesih'e uygulandı. Bu eylemde değil sadece günaha karşı yargı sonuçlandı, bunun yanı sıra Tanrı'nın adı adaleti dilenen hakkı aldı, tatmin oldu ve yücelendi. Üstelik O'nun sevgisi kayrası işlerlikli eylemle belgelendi. Az önce sözü edilen yargıların hiçbiri böyle bir sonucu getiremedi. Onlarda Tanrı'nın günaha karşı öfkesi ve yargısı kesinleşti. Ama Golgota'da Mesih'in işkencesi öbür yargıların karşılayamayacağı sonucu oluşturdu; çünkü Tanrı adaletini eksiksiz tümlükle tatmin etti.

Golgota'da asılı mağdur Mesih, kendisine karşı suç işleyenin ruhsal yasada kesinlikle belirtilen cezalar zincirinin her birini hakça bütündü. Gereken tanrısal yargıya bedeninde işkencelerle katlandı. Bununla ilgili Tanrı'nın adalet dileği yatıştırıldı, bunun yanı sıra da umuttan yoksun günahlı insanın Tanrı'ya getirilmesi gerçekleşti. Bu çarpıcı olgu düşünen günahlıyı Mesih aracılığıyla Tanrı'ya dönmeye sürekli teşvik eder. Hak yargıcın adalet dileği sadece bununla karşılanabilirdi. Üstelik kendisine ölüm yaraşan suçluyu doğrulukla donatması salt bu yolda sağlanabilirdi. Her bakımdan günahsız Mesih'in kurtarmalık niteliğinde Tanrı yargısını kendisine çekişi, tarih boyunca geniş anlamli biricik yargılamadır. Yıldırımsavarın (paratoner) yıldırımın tüm şiddetini ve yakıcılığını kendisine çekmesi daha önce bir örnek olarak kullanıldı.

Yahudiler'in inancı Tanrı'nın teklisinde odaklanırdı (bkz. Yasanın Tekrarı 6:4). Tanrı gerçekten tek ise yarası, insan soyuna davranışı, günahlıyı arıtması teklik ilkesinden ayrı tutulamaz. Tek Tanrı kendisini teklik kapsamında açıkladı. O'nun ayrı vahyi, farklı öğretiler getiren peygamberleri, sonsuzun yolunu çizmesi birbirinden ayrı hatta çelişkili olamaz. Yazar bunun önemini aynı bölümde belirtir (3:29,30). Musa'nın yarasıymış, şu ya da öbür peygambermiş.. Bunlar insanlar arasında engel oluşturan utanç duvarını yıkamaz (bkz. Efesoslular 2:11-22). Hangi ırk halk ya da ulus

olursa olsun Tanrı'nın karşısında o duvarı aşamaz. O'nun sağladığı kurtulmalığa ve doğruluğa salt imanla erişebilir günahın yükü altında ezilen can. Bunun dışında herkes günahlılığında, sonsuz yargıyı hak etmişlikte bocalar durur.

Dünya borsalarında tahvillerin değeri aniden tepetaklak gidince her ülkede, her kentte nabızlar yükseliverir, aşırı sinirlilik ve telaş ortalığa hakim olur. Bunalımın gerisinde bireylerin para kaybı korkusu çöreklenir. Öte yandan ademoğulları, günahım beni başaşağı sonsuz yargıya, cezaya ve canımın kaybına sürükleyecek diye niçin telaşlanmaz? Günah düşüklüğünün gözlere perde çekişi en korkunç gözü görmezlik, gerçeğe tınmazlık bunalımı olduğu niçin anlaşılmıyor?

Ruhsal yasa Tanrı'nın kutsallığını ve doğruluğunu yansıtan aynadır. Tıpkı aynanın yararlılığı gibi yüzdeki –bu durumda içteki– kirliliği ve çirkinliği apaçık gösterir, arıtılmaya gereksinimi belirtir. Ruhsal yasa günahlıyı onu arıtabilen paklanma pınarına yöneltir: Mesih'in kurtarmalık kanına. Aynanın bireye, çeşmeye musluğa koş demesi gibi.. Ayna sadece gerçeği bildirir, ama pisliği silemez, temizliği tümleyemez. Yüzünü aynaya sürüp temizlenmeye çalışanın payı düş kırıklığıdır. Ruhsal yasa günah kirliliğini göstermeye gereklidir; bu kirliliği giderebilen güç ise Tanrı'nın Mesih'te dorukladığı kayrasal kurtulmalıktır (bkz. 8:3,4).